

Danmark vs. Tyskland

Hver 8. unge dansker er hverken i job eller uddannelse

Ser man på arbejdsstyrkens uddannelsesniveau, er der markante forskelle mellem Danmark og Tyskland. I den tyske arbejdsstyrke er det omkring hver 7. der er ufaglært, mens det i Danmark er op imod hver 4. Zoomer man ind på gruppen af unge, som hverken er i job eller under uddannelse, er denne gruppe også større i Danmark end i Tyskland. Det velfungerende duale uddannelsessystem i Tyskland er med til at understøtte, at flere kommer igennem uddannelsessystemet og Tyskland har en lavere andel af ufaglærte på arbejdsmarkedet.

af chefanalytiker **Erik Bjørsted**
& kommunikationsmedarbejder **Sarah Steinitz**

9. april 2014

Analysens hovedkonklusioner

- Tyskland har en lavere andel af ufaglærte i arbejdsstyrken. I Danmark er ca. 26 pct. af de 15-64 årige i arbejdsstyrken ufaglærte, mens det i Tyskland kun er ca. 14 pct.
- Samtidig vælger flere unge i Tyskland en erhvervsfaglig uddannelse.
- Ser man på gruppen af unge under 30 år, som hverken er i job eller i gang med en formel uddannelse, er andelen i Danmark på 12,2 pct., mens den er 9,9 pct. i Tyskland.
- Tyskerne er bedre til at få unge gennem en ungdomsuddannelse, og samtidig har en større andel af dem, som gennemfører en ungdomsuddannelse, gennemført en erhvervsuddannelse.

Kontakt

Chefanalytiker
Erik Bjørsted
Tlf. 33 55 77 15
Mobil 27 68 79 50
eb@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

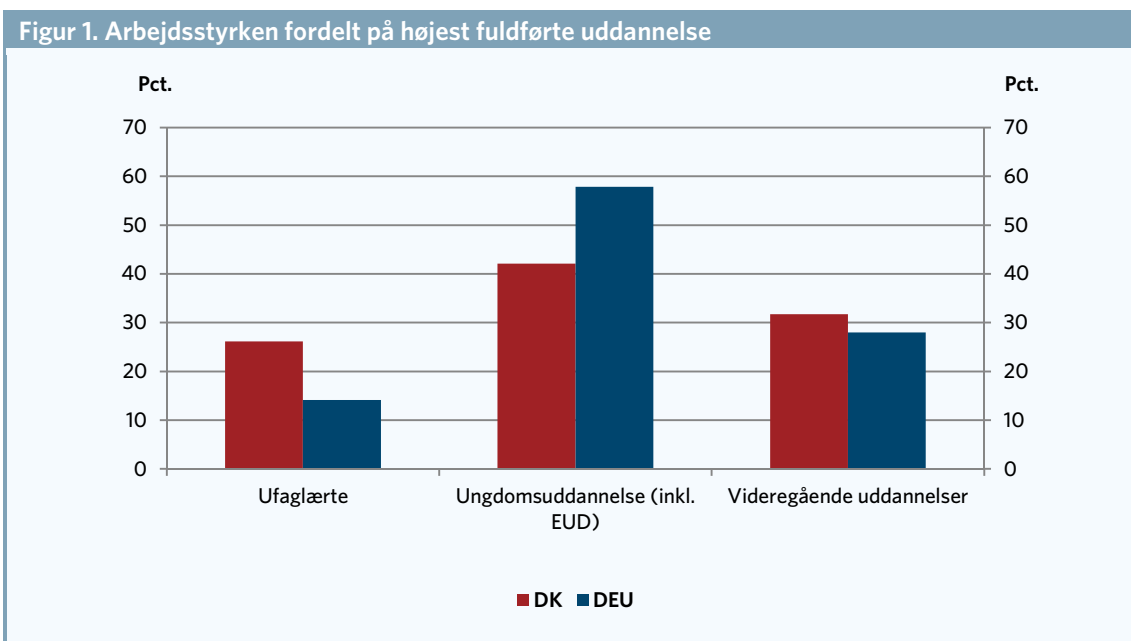
Danmark har flere ufaglærte end Tyskland

Under krisen har vi tabt et stort antal arbejdspladser. Det drejer sig i høj grad om ufaglærte job, og der er ringe udsigt til, at de kommer igen. De seneste fremskrivninger af det danske arbejdsmarked foretaget af AE viser, at vi frem mod 2020 kommer til at mangle 30.000 faglærte og 100.000 med videregående uddannelse. Samtidig vil vi have et overskud på omkring 80.000 ufaglærte på arbejdsmarkedet, der risikerer arbejdsløshed, eller får presset lønnen yderligere.

Uddannelsesniveaut i arbejdsstyrken og blandt unge

Ser man på arbejdsstyrkens uddannelsesniveau for de 15-64 årige, er der markante forskelle på fordelingerne i Danmark og Tyskland. Det fremgår af figur 1.

Tyskland har først og fremmest en lavere andel, som er ufaglærte. I Danmark er ca. 26 pct. ufaglærte, mens det er ca. 14 pct. i Tyskland.

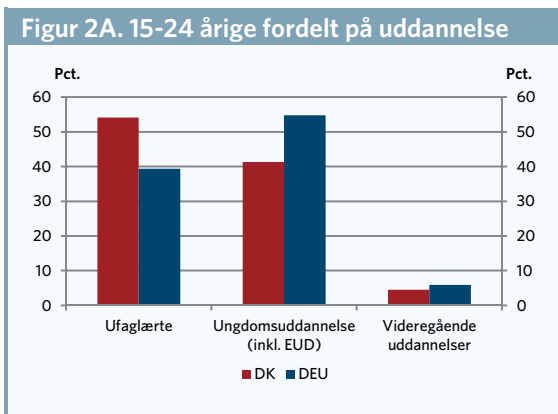
Anm.: Der ses på personer i arbejdsstyrken. Ufaglærte er her defineret, som personer, som har grundskolen som højest fuldførte uddannelse samt personer uden uddannelsesoplysninger. Gruppen af personer uden uddannelsesoplysninger er 3,1 pct. i Danmark og 0,3 pct. i Tyskland. Dvs. ekskl. uoplyste er andelen af ufaglærte for de 15-64 årige i Danmark 23 pct. mod 13,8 pct. Håndteringen af personer uden uddannelsesoplysninger påvirker altså ikke konklusionen om at Tyskland har færre ufaglærte i arbejdsstyrken end Danmark.
 Kilde: AE på baggrund af Eurostat.

Ser man på personer med en ungdomsuddannelse – inkl. erhvervsfaglige uddannelser (EUD) – som den højest fuldførte uddannelse, er andelen i Danmark på ca. 42 pct., mens den tilsvarende andel i Tyskland er på ca. 58 pct.

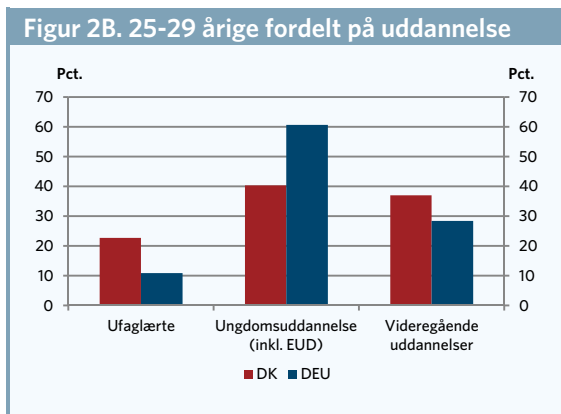
Til gengæld har Danmark en lidt højere andel med en videregående uddannelse som højest fuldførte niveau. I 2012 havde således 31,7 pct. i Danmark en videregående uddannelse som højest fuldførte uddannelse, mens det i Tyskland var 28 pct.

Ser man udelukkende på uddannelsesfordelingen blandt de unge, er billedet mere eller mindre det samme. Nemlig, at der blandt de tyske unge er færre ufaglærte og flere med en ungdomsuddannelse

(inkl. EUD) end blandt de danske unge i arbejdsstyrken. Det gælder både for de 15-24-årige og de 25-29-årige. Det fremgår af figur 2A og 2B.

Anm.: Der ses på personer i arbejdsstyrken. Ufaglærte er her defineret, som personer, som har grundskolen som højest fuldførte uddannelse samt personer uden uddannelsesoplysninger. Gruppen af personer uden uddannelsesoplysninger er 1,9 pct. i Danmark og 2,3 pct. i Tyskland. Dvs. ekskl. uoplyste er andelen af ufaglærte for de 15-24 årige i Danmark 52,3 pct. mod 37,1 pct. i Tyskland. Håndteringen af personer uden uddannelsesoplysninger påvirker altså ikke konklusionen om at Tyskland har færre ufaglærte i arbejdsstyrken end Danmark.
 Kilde: AE pba. Eurostat.

Anm.: Der ses på personer i arbejdsstyrken. Ufaglærte er her defineret, som personer, som har grundskolen som højest fuldførte uddannelse samt personer uden uddannelsesoplysninger. Gruppen af personer uden uddannelsesoplysninger er 8,3 pct. i Danmark og 0 pct. i Tyskland. Dvs. ekskl. uoplyste er andelen af ufaglærte for de 25-29 årige i Danmark 14,4 pct. mod 10,9 pct. i Tyskland. Håndteringen af personer uden uddannelsesoplysninger påvirker altså ikke konklusionen om at Tyskland har færre ufaglærte i arbejdsstyrken end Danmark.
 Kilde: AE pba. Eurostat.

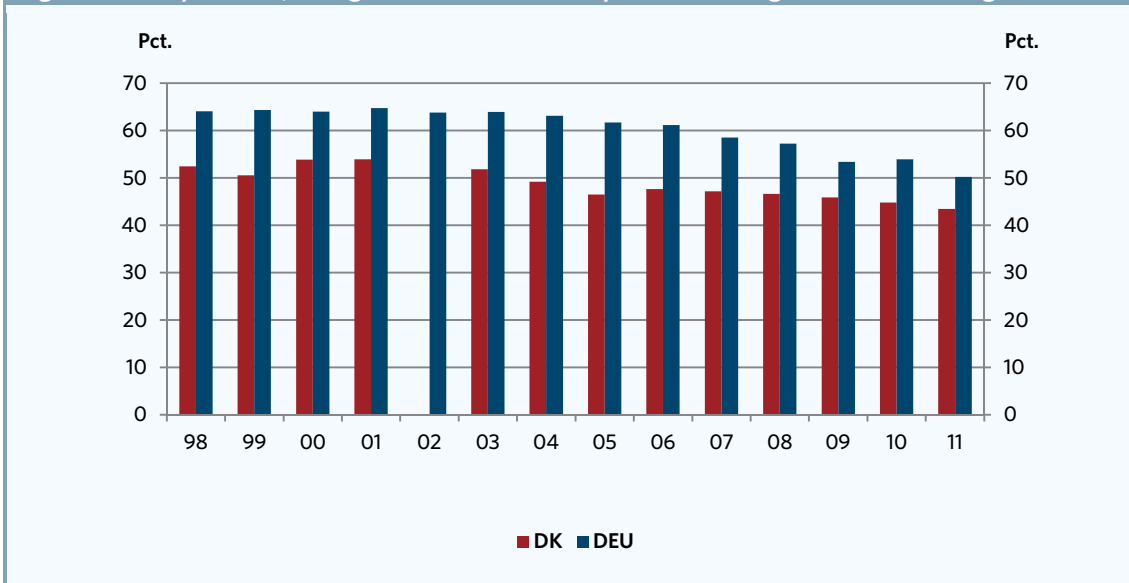
Flere tyskere vælger en erhvervsuddannelse

Dykker man ned i tallene for ungdomsuddannelserne og ser på, hvor mange der gennemfører hhv. en gymnasial og en erhvervsfaglig uddannelse, er der igen forskel på fordelingerne i den tyske og danske arbejdsstyrke.

Som det ses af figur 3, har en højere andel af de personer der i Tyskland hvert år gennemfører en ungdomsuddannelse, gennemført en erhvervsfaglig uddannelse, end det er tilfældet i Danmark. At der i Tyskland er en højere andel af personer der gennemfører en erhvervsfaglig uddannelse end i Danmark, har været billedet de sidste 15 år.

I Tyskland gennemførte ca. halvdelen af de personer, der tog en ungdomsuddannelse i 2011, en erhvervsfaglig uddannelse. I Danmark var det tilsvarende tal 43½ pct.

Figur 3. Andel personer, som gennemfører en EUD i pct. af alle der gennemfører en ung.udd.

Anm.: Der ses på antallet af personer, som det pågældende år, har gennemført en erhvervsfaglig uddannelse i pct. af alle personer der det pågældende år gennemfører en ungdomsuddannelse. For Danmark har Eurostat ikke offentliggjort data for 2002.
 Kilde: AE på baggrund af Eurostat.

Det skal bemærkes, at de 43½ pct. ikke umiddelbart kan sammenlignes med de tal, der normalt er fremme i den danske debat. Ofte hører man, at kun omkring 20 pct. af de unge søger ind på en erhvervsuddannelse. Forskellen mellem tallene skyldes bl.a., at man i Danmark tit ser på 9./10. klassernes ansøgninger til ungdomsuddannelserne. Mange elever på en erhvervsfaglig uddannelse begynder dog først flere år efter 9./10. klasse. Iflg. Undervisningsministeriet er den gennemsnitlige alder for studiestart omkring 21 år. Samtidig har flere taget er gymnasial uddannelse inden de tager en erhvervsfaglig uddannelse. Endelig er der også en højere andel af de tyske unge, som opnår en ungdomsuddannelse.

Ser man i stedet på Undervisningsministeriets tal fra profilmodellen tilsiger disse, at ca. 37½ pct. af en ungdomsårgang 15 år efter folkeskolens afgangseksamen forventes at have gennemført en erhvervsfaglig uddannelse. Heraf har mere end hver femte dog allerede gennemført en gymnasial uddannelse, svarende til 8,3 pct. af en ungdomsårgang.

OECD's beregninger tilsiger at ca. 90 pct. af en ungdomsårgang herhjemme i løbet af deres liv opnår en ungdomsuddannelse. Sammenholdt med andelen i figur 3 vil det sige, at ca. 39 pct. af en ungdomsårgang i løbet af deres liv kan forventes at opnå en erhvervsfaglig uddannelse – et tal, som i øvrigt ikke er så langt fra de 37½ pct. fra Undervisningsministeriets profilmodel, som er opgjort 15 år efter grundskolens afgangseksamen.

En tilsvarende beregning for Tyskland giver, at ca. 46 pct. af en ungdomsårgang i løbet af deres liv forventes at opnå en erhvervsfaglig uddannelse – altså en betydelig større andel af ungdomsårgangen end i Danmark.

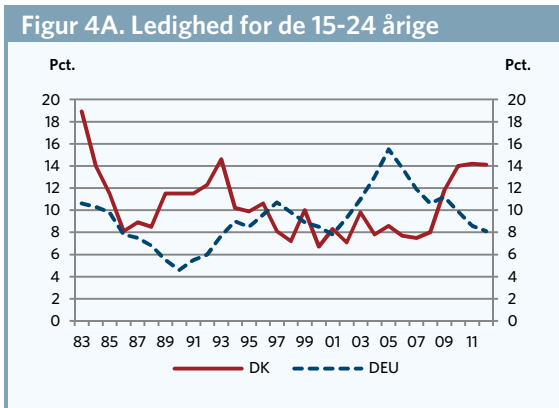
Endelig viser andre undersøgelser også, at der er en tendens til, at danske studerende både begynder og afslutter erhvervsfaglige uddannelser senere end de tyske studerende.¹

¹ Se DEA-rapport, 13/5/2013 "International sammenligning af erhvervsuddannelser".

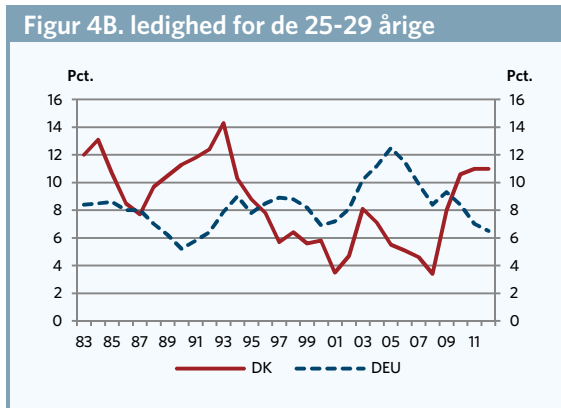
Hver 8. unge dansker er hverken i uddannelse eller job

Selvom Danmark internationalt set har en meget lav ungdomsarbejdsløshed, klarer de tyske unge sig bedre end de danske unge. Det fremgår af figur 4A og 4B, som viser arbejdsløsheden for hhv. de 15-24 årige og for de 25-29 årige.

Det skal imidlertid understreges, at mange af de ungdomsledige herhjemme er studerende med bijob. Blandt de danske 15-24 årige er mere end hver anden af de arbejdsløse således samtidig i gang med en uddannelse.

Kilde: AE pba. Eurostat.

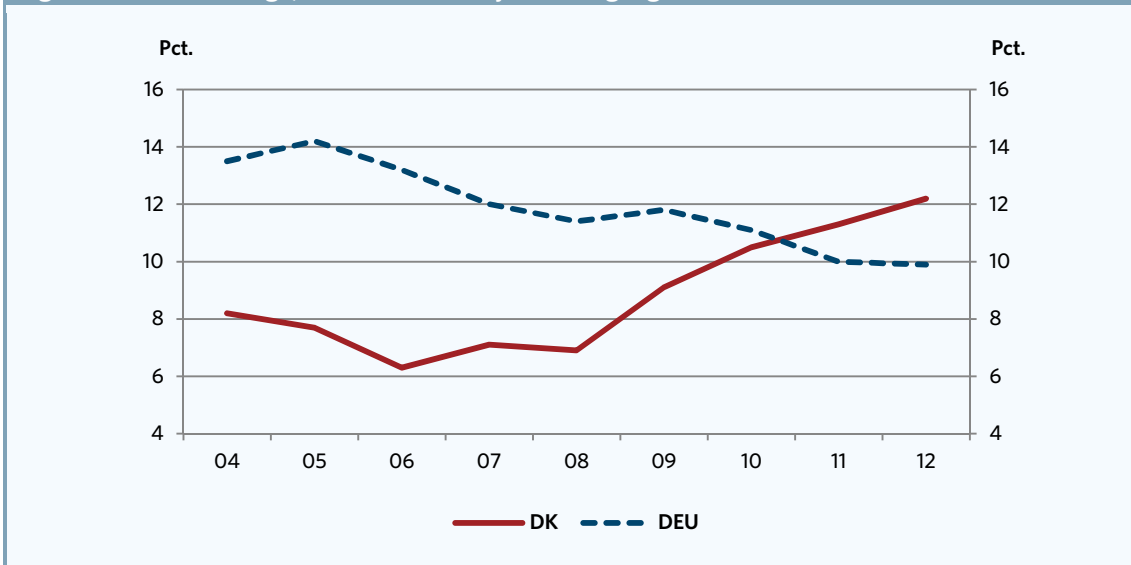
Kilde: AE pba. Eurostat.

Da ungdomsarbejdsløsheden kan være svære at tolke på pga. af de mange danske studerende med bijob, kan det være mere relevant at se på gruppen af unge, som hverken er i job eller i gang med en formel uddannelse.

Ser man på gruppen af unge under 30 år, som hverken er i job eller i gang med en formel uddannelse, er andelen i Danmark på 12,2 pct., mens den er 9,9 pct. i Tyskland. Det fremgår af figur 5.

Fra 2004-2009 var andelen af de unge, som hverken var i job eller i gang med en formel uddannelse, dog højere i Tyskland end i Danmark. At der de senere år er kommet en større andel danske unge, som hverken er i uddannelse eller job, end der er i Tyskland, skyldes i høj grad den økonomiske krise. I Danmark har både økonomi og arbejdsmarked været betydeligere hårdere ramt, end det har været tilfældet i Tyskland. I figur 5 ses det ligeledes, at andelen af danske unge, som hverken er i job eller uddannelse er vokset markant siden 2008.

Figur 5. Andelen af unge, som hverken er i job eller i gang med en formel uddannelse

Kilde: AE på baggrund af Eurostat.

Men på trods af at Danmark har været hårdere mærket af krisen end Tyskland, er uddannelses- og arbejdssituationen for de tyske unge værd at bide mærke i. Tyskerne har færre ufaglærte unge, og samtidig har en større andel af dem, som gennemfører en ungdomsuddannelse, gennemført en erhvervsfaglig uddannelse.

Hvad angår erhvervsuddannelserne, har Tyskland et meget velfungerende dualt uddannelsessystem (Duales Ausbildungssystem), hvor de studerende i løbet af ugen skiftevis er på skolebænken og ude i virksomhederne.

Vi har også et dualt uddannelsessystem på erhvervsuddannelserne i Danmark, men det er ikke nær så velfungerende som i Tyskland. Bl.a. er der herhjemme store problemer i forhold til at skaffe erhvervspraktikpladser, og i det hele taget kæmper vi i Danmark med, at alt for få unge vælger en erhvervsuddannelse.

Det velfungerende duale uddannelsessystem i Tyskland er med til at understøtte de bedre erhvervs-mæssige kompetencer i Tyskland.